

BESZÁMOLÓ

a Polgármesteri Hivatal Szociális Irodájának

2008-2009. évi

munkájáról és az ügyintézéséről

2010. szeptember

A Hajdúnánás Városi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló, többször módosított 15/2005. (IV. 15.) Önkormányzati Rendelet módosítására és egységes szerkezetbe foglalására megalkotott, 19/2007. (X. 31.), 11/2008. (IV. 28.), 9/2009. (III. 28.) és 33/2009. (XII. 22.) Önkormányzati Rendeletekkel módosított 16/2007. (VI. 25.) Önkormányzati Rendelet 22. § (4) bekezdése értelmében „A jegyző beszámol a képviselő-testületnek a hivatal munkájáról és ügyintézéséről. A képviselő-testület évente 2-2 iroda munkáját tárgyalja meg, a jegyző beszámolója alapján.”

A Szociális Iroda legutóbb 2008. szeptember hónapban számolt be a 2006-2007-ben végzett munkájáról, jelen testületi ülésen pedig az azóta végzett munkáról ad számot.

Az iroda feladatai között a korábbi beszámolóhoz képest történtek változások. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) tárgyidőszakban további 12 alkalommal módosult.

Új feladatokkal bővült a szociális ellátások köre, s volt, ami időközben meg is szűnt.

A beszámolás időszakában az alábbi feladatokat végezte az iroda (a *dőlt* betűvel jelzett feladatok időközben megszűntek):

- Aktív korúak ellátása (rendszeres szociális segélyezés, rendelkezésre állási támogatás),
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- óvodáztatási támogatás,
- lakásfenntartási támogatás,
- lakbértámogatás,
- *első lakáshoz jutók támogatása*,
- átmeneti segély,
- ápolási díj,
- közgyógyellátás,
- temetési segély,
- köztemetés,
- mozgáskorlátozottak közlekedési kedvezményei,
- hadigondozás,
- időskorúak járadéka,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása,
- jövedelemvizsgálat személyes gondoskodás igénybeviteléhez,
- *krízishelyzetbe kerültek támogatásával kapcsolatos ügyintézés*,
- gondozási szükséglet vizsgálatári alakított szakértői bizottság működtetése és
- az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban ESzB) működésével kapcsolatos szervezési és adminisztrációs feladatok ellátása.

I. Személyi feltételek:

Az iroda létszáma tárgyidőszakban is 6 fő volt, a gyes-en lévő Vargáné Molnár Erzsébetet Máróné Kányási Annamária helyettesítette 2009. június 30-ig.

Az iroda munkatársai név szerint:

irodavezető: Benkőné Takács Mária,

szociális ügyintézők: Hásásné Magi Ilona,

Havasi Erika,

Molnár István,

2009. november 1-ig: Máróné Kányási Annamária,

2009. november 2-től: Vargáné Molnár Erzsébet

adminisztrátor: Nagyné Tóth Tünde.

II. Ügyiratforgalom:

Az irodára érkezett ügyek számának alakulását az alábbi táblázat szemlélteti:

	2008	2009.
Iktatott ügyek száma:	10696	18630
Elsőfokú határozatok száma:	5758	5625
Fellebbezések száma:	4	6
- ebből saját hatáskörben mód:	-	-
II. fokú eljárás során megváltoztatott:	-	-
- helyben hagyott:	4	6

A szembetűnő növekedést nem a ténylegesen érkezett ügyiratok száma, hanem az *iktatási rendszer megváltozása* eredményezi.

Úgy gondolom azonban, hogy döntés-előkészítő munkánk, és a döntési helyzetben lévők munkájának egyik értékmérője a fellebbezések aránya, valamint a II. fokú eljárás során annak bizonyossága, hogy a döntés jól előkészített, s megalapozott volt. Fentiekből kitűnik, hogy a két év alatt mintegy 11.383 darab határozat született a Szociális Iroda közreműködésével, melyből összesen 10 db volt a fellebbezések száma.

II. A szociális igazgatással és szociális ellátásokkal kapcsolatos ügyekről általában:

Szociális rendszerünkre jellemző, hogy igen sokfajta ellátási forma létezik, melyek többségében az Szt-ben kerültek szabályozásra. A törvényi szabályozás a rászoruló kisebbségi csoportok, rétegek társadalmilag elismert érdekeit hivatott védeni, garantálni. A követelményeknek úgy kíván eleget tenni, hogy elsősorban a rászorultsági alapon nyújtható, célzott támogatások rendszerét építette ki. Nagyon gyakori változásai miatt azonban sajnos, napi munkánk során alkalmazása egyre nehezebb. A nagy ügyfél- és ügyiratforgalom mellett megnövekedtek az adminisztrációs terhek is, a fentebb említett iktatási követelmények változása miatt.

Nem kevés azon ellátási formák száma sem, melyeket más törvény, rendelet szabályoz, így nemcsak az Szt. változásait, hanem sok más jogszabályváltozást kell figyelemmel kísérnie az irodának.

Ezeket túl a különböző ellátások, nyugdíjak, nyugdíjszerű szociális ellátások feltételeiről érdeklődnek az ügyfelek, melyek intézéséhez munkánk során segítséget, felvilágosítást nyújtunk. Ez az ügyiratforgalmat nem, de az ügyfélforgalmat növeli.

Az önkormányzat elsősorban a munkanélküli, alacsony jövedelmű egyéneket, családokat igyekszik segíti. Sajnos, van, aki csak elvárja azt, de maga nem képes vagy nem akar tenni boldogulásáért. Az Szt. fogalmazása szerint: „A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – **az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl** – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.” Ugyanakkor az egyén felelőssége nem feltétlenül kérhető számon. Még azokban az esetekben sem, amikor a helyi önkormányzatok vannak felhatalmazva rendeletalkotásra a helyi sajátosságok és pénzügyi lehetőségek figyelembe vételével. Sajnos, a társadalmi szolidaritás és az egyéni felelősség egyensúlyát nagyon nehéz megteremteni, objektíven nehezen is mérhető.

A szociális ellátórendszerrel kapcsolatos követelményeket, elvárásokat befolyásolják a demográfiai mutatók, - a népesség korösszetétele, munkanélküliség, egészségi állapot stb. Tény, hogy az előző (2006-2007.) időszak beszámolójához képest tovább csökkent a város lakosságának száma. Míg 2007. december 31-én 18.227 fő volt, 2009. december 31-én sajnos - ha kevéssel is -, de tizenhatalmazva alá csökkent, 17. 957 főre.

A szociális kiadásokra az önkormányzat által tervezett összeg tárgyidőszakban 161.800 e/Ft, illetve 129.627 e/Ft volt. A csökkenés azzal magyarázható, hogy megszűnt az első lakáshoz jutók támogatása.

A központi költségvetés a legköltségesebb ellátások (rendelkezésre állási támogatás, alanyi jogú ápolási díj) esetében 2008-ban még 90 % támogatást biztosított, azonban 2009-ben már csak 80 %-ot (2010-ben 75 %-ot), így az önkormányzatokat a ráfordított összeg 10, majd 2009-ben 20 %-a terhelte.

A közgyógyellátás alanyi, illetve normatív formája az önkormányzat számára ingyenes, méltányossági ellátás esetében pedig az éves gyógyszerköltség 30 %-át kell fizetnünk. Ez, az Szt. erre vonatkozó módosítása következtében igazolványonként évi 20.520 forinttól 43.200 forintig terjedhet.

Költségvetési fedezet hiányában jogos igény elutasításra a tárgyidőszakban sem került sor.

A továbbiakban napi munkánk bemutatásán keresztül szeretném T. Képviselő-testületet röviden megismertetni az ellátási formákkal, megállapításának feltételeivel, jogszabályi háttérükkel, - mely részben hasonlatos az előző beszámolóban leírtakhoz, azonban lényeges változások is történtek az Szt. gyakori változása, új ellátások bevezetése, régiéik megszűnése következtében.

A szociális ellátások mértéke megállapításának alapja a mindenkori öregségi nyugdíjminimum (a továbbiakban: öny.) havi összege, mely 2008. január 1-én emelkedett utoljára, azóta havi 28.500 Ft. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy aki 20 évet dolgozott minimálbérért, ennyi lehet a nyugdíja.

Ugyanakkor az 55 év fölötti munkanélküliek vagy csökkent munkaképességűek rendszeres szociális segélye a nettó minimálbérrel is egyenlő lehet, mely havi 60.236 Ft.

III. A Szociális Iroda munkája hatáskörönként (önkormányzati, államigazgatási)

1. Önkormányzati hatáskör:

a.) Polgármesterre átruházott önkormányzati hatósági ügyek

Lakásfenntartási támogatás

Ezen támogatási formát az Szt. 38-39. §-ai szabályozzák, valamint az azt figyelembe véve megalkotott, a szociális rászorultság esetén nyújtható egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátások helyi szabályairól szóló, a 22/2007. (X. 31.) Önkormányzati Rendelettel módosított 1/2007. (I. 26.) Önkormányzati Rendelet módosítására és egységes szerkezetbe foglalására megalkotott, 5/2010. (II. 15.) Önkormányzati Rendelettel módosított 19/2009. (IX. 28.) Önkormányzati Rendelet (a továbbiakban ÖR.).

Mindezek alapján normatív alapon (az Szt. szerint) lakásfenntartási támogatásban az a személy, illetve család részesíthető, akinek vonatkozásában a következő feltételek egyszerre teljesülnek:

- akinek a háztartásában az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj 150 %-át,
- a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 20 %-át meghaladja.

A helyi támogatás feltételrendszerének ÖR-ben való szabályozásával lehetővé vált, hogy az egyedül élők kedvezőbb feltételekkel jussanak támogatáshoz. Jogosultsági összeghatár: az öny. 200 %-a, egyedül élőnél pedig 250 %-a, kivételes méltányosságból 270 %-a. Tapasztalataink szerint a kis jövedelmű, egyedül élők vannak a legnehezebb helyzetben.

Ez az a támogatási forma, melyet elsősorban természetben igyekszünk nyújtani, a tüzepekre, szolgáltatókhoz történő utalással. Sajnos, egyre gyakrabban fordul elő, hogy a kérelmezők a hátralékok rendezésére, egy összegben kérik átutalni az összeget.

A lakásfenntartás költségeinek emelkedése miatt a támogatás iránti igény igen nagy. 2008-ban 1543, 2009-ben 1774 fő részesült belőle. Zömében év elején érkeznek a kérelmek. Feldolgozásuk igen körültekintő munkát igényel, melyet a nagy ügyfélforgalom nehezít. Érkeznek jelzések visszaélésekről is, azonban azt bizonyítani szinte lehetetlen.

A lakásfenntartási támogatás egyik formája a *lakbértámogatás*. Jogosultsági feltételeit az önkormányzati bérlakásokban lakó bérlők lakbértámogatásáról szóló, a 17/2007. (IX. 20.) Önkormányzati Rendelettel módosított 27/2004. (VI. 01.) számú Önkormányzati Rendelet szabályozza. A támogatást a szociális jelleggel bérbe adott önkormányzati bérlakások bérlői vehetik igénybe, amennyiben azt anyagi és szociális helyzetük indokoltá teszi. Az a bérlő jogosult támogatásra, akinek családjában az egy főre eső jövedelem az öregségi nyugdíj 200 %-át, egyedül élő esetén a 250 %-át nem haladja meg, és a fizetendő havi lakbér a háztartás havi összjövedelmének 30 %-át, egyedül élőnél a 20 %-át eléri, s a család az elismert lakásnagyságot meg nem haladó lakásban lakik. A támogatás mértéke megfelel az Szt.-ben foglalt, helyi lakásfenntartási támogatás mindenkor legkisebb összegének, - mely 2.500 forint.

Az Észak-Alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal (jelenleg Hajdú-Bihar Megyei Közigazgatási Hivatal) törvényességi észrevétele kapcsán - mely a jogbiztonságot szolgálta -, történeti rendeletmódosításunk után, alkalmazva az Szt. szabályait is, minden lakbértámogatás megszüntetésre került, mivel a feltételeknek senki nem

felelt meg. Ez annak is köszönhető, hogy városunkban a lakbérek mértéke nem éri el az összjövedelem 20, illetve 30 %-át.

Temetési segély, közköltségen való temetés

Az Szt. és ÖR. szabályozása szerint halálesettel kapcsolatosan fenti két támogatási forma kerülhet megállapításra. *Temetési segélyt* kaphat, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott, de a temetési költségek viselése létfenntartását veszélyezteti. A segély összege változó, de nem lehet kevesebb a helyben szokásos legolcsóbb temetés költségeinek 10 %-nál, de elérheti a temetés teljes költségét is. Tárgyévben a helyben szokásos legolcsóbb temetés költsége 121.440 forint, illetve 120.960 forint volt. A hamvasztásos temetés költségesebb, ugyanis a szállítás és a hamvasztás plusz költségekkel jár. Az igénylők száma 2008-ban 134, 2009-ben pedig 147 fő, - a korábbi évekhez képest csökkent.

Az elhunyt *köztemetéséről* akkor kell gondoskodnia az önkormányzatnak, ha nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy. A temetés költségeit az önkormányzat az esetleges hagyatéokra terheli. A beszámolás időszakában összesen 14 esetben került sor köztemetésre, ez a szám 7-tel kevesebb, mint az előző két évben.

Első lakáshoz jutók támogatása

Ez a támogatási forma, melyet az önkormányzat 28/2004. (VI. 01.) Önkormányzati Rendeletével önként vállalt, azon 40 év alattiak lakásvásárlásához nyújtott segítséget, akik lakással, bérleti joggal nem rendelkeztek, s jövedelmük a minimálbér kétszeresét nem haladta meg.

2008-ban 55, 2009. első félévében pedig 17 kérelmező vette igénybe az 550-550.000 Ft-os támogatást.

2009. július 1-től - tekintettel a szociális ellátások normatív támogatásának csökkenésére, s az önkormányzat anyagi lehetőségeire is - ez a támogatás az önkormányzat 2009. évi költségvetéséről szóló rendelet elfogadásában foglaltak szerint megszűnt.

b.) Egészségügyi és Szociális Bizottsági hatáskör

Az Egészségügyi és Szociális Bizottság hatáskörébe a testület elé kerülő, a bizottság kompetenciájába tartozó ügyek mellett első sorban a mérlegelést igénylő ügyek tartoznak.

Átmeneti segély

A kérelmezők száma egyre növekszik. Az Szt. és az ÖR. is úgy fogalmaz, hogy átmeneti segélyben azok a személyek részesülhetnek, akik *létfenntartásukat veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe* kerültek, és *önmaguk, ill. családjuk fenntartásáról más módon nem képesek gondoskodni.*

2008-ban 564 fő, 1162 alkalommal, 2009-ben pedig 698 fő 1579 alkalommal részesült átmeneti segélyben. Az igénylők számának emelkedéséből következtetni lehet az emberek anyagi helyzetének romlására.

Nem ritka, hogy a segélyt az igénylő természetben kapja. Sajnos, a családgondozó kezeihez történő utalás, vagy az elszámolási kötelezettség, mely leginkább biztosítaná a segély célzott felhasználását, jogilag nem járható, - az előző években közigazgatási (jelenleg államigazgatási) hivatal ez ellen is kifogással élt.

Gyermekek részére biztosított anyagi és természetbeni támogatások

Szabálya a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. évi törvényen (a továbbiakban: Gyvt.) túl a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások megállapításának szabályairól szóló módosított 19/2004. (V. 03.) Önkormányzati Rendeletben (a továbbiakban: ÖR.) került megfogalmazásra.

A *rendkívüli gyermekvédelmi támogatás* feltétele és célja az átmeneti segélyéhez hasonló. Összege gyermekenként 1000-5000 forintig terjedhet. Felhasználásához esetenként kéri a bizottság a családgondozó közreműködését is, azonban az összeget a szülő helyett a családgondozó nem veheti fel.

2008-ban 421, 2009-ben pedig 323 család részesült rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban amellet, hogy ők többnyire rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben is részesültek A csökkenés azzal magyarázható, hogy bővült az ingyenes étkezésben részesülők köre, továbbá a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők évi két alkalommal hivatalból gyermekenként 5.800-5.800 forint összegű pénzjuttatásban is részesültek/részesülnek.

Mindezek mellett az önkormányzat igyekszik további, természetbeni ellátás biztosításával is segíteni a gyermeket nevelő családokat. Rendeletünkben szerepel a Tedejről bejáró tanulók bérletének megvásárlása, a *tankönyvtámogatás* és az *étkezési térítési díj* részben vagy egészben történő átvállalása is, - az iskola javaslata alapján, természetesen azon rászoruló családok részére, akik az ingyenes ellátás körébe nem tartoznak.

Az ESzB. mindkét évben 4-4000 forint összegű tankönyvtámogatást biztosított 1258, ill. 1375 tanulónak, míg étkezési hozzájárulásban 100, ill. 53 gyermek részesült. A csökkenés itt is azzal magyarázható, hogy a Gyvt. kiterjesztette az ingyenesen étkezők körét.

Ápolási díj

A bizottság *méltányosságból* állapíthat meg ápolási díjat, a tartósan beteg 18 év fölötti hozzátartozó ápolása esetén, amennyiben az Szt-ben és az ÖR-ben foglalt feltételek fennállnak. Jogosultsági összeghatár az öny. 150 %-a.

Az ápolási díj iránti igény az utóbbi időben érzékelhetően megnőtt. Fő okát a növekvő munkanélküliségben látom. Népszerű ellátási forma azért is, mert a beteget nem kell otthonából kimozdítani, megszokott környezetében, hozzátartozója végezheti a gondozást. Másrészt pedig azért, mert az ápolási időszak szolgálati időnek minősül.

2008. december 31-én és 2009 év végén is 70-70 fő volt a méltányosságból ápolási díjban részesülők létszáma. Ennek összege az öny. 80 %-ával egyenlő.

A bizottsági ülésekre való felkészülés, anyagok döntésre való előkészítése szintén nagy munkát ró az irodára. Két év alatt szociális hatáskörben 363 napirenddel kapcsolatos anyagot dolgoztunk fel. A napirendekkel kapcsolatban

494 db határozat született. Egy-egy napirend akár száz-kétszáz ügyfelet, kérelmet is érint, átmeneti segély vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetén. Az ülések után a jegyzőkönyvet meg kell írnia az irodának, s a döntések után a határozatokat külön-külön, kérelmezőnként el kell készíteni, mely a két év alatt 3932 db egyedi határozatot jelentett. A 23 ülésről - mely közel 59 órát tett ki -, pedig 478 oldal jegyzőkönyv készült.

Államigazgatási hatósági ügyek - jegyzői hatáskör

Aktív korúak ellátása

Ez a feladat 2007. január 1-től tartozik a jegyző hatáskörébe.

Az Szt. módosítása következtében ez az ellátási forma ment keresztül a legtöbb, legmeghatározóbb változásokon. Lényeges változás, hogy 2009-től egy családban csak egy személy jogosultságát lehet megállapítani.

Az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapításával egyidejűleg rendelkezni kell arról, hogy a kérelmező rendszeres szociális segélyre (RSZ) vagy rendelkezésre állási támogatásra jogosult-e (RÁT).

RSZ kerül megállapításra annak,

- aki munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, illetve legalább 50 %-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy
- az 55. életévét betöltötte, illetve annak, akinek
- 14 éven aluli gyermekének felügyeletét napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, s

megélhetése más módon nem biztosított, - az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öny. 90 %-át, és vagyonnal nem rendelkezik.

Az RSZ havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a minimálbér nettó összegét (60.236 Ft).

Az RSZ-ben részesülők létszáma száz alatti, - tárgyidőszak végén 24 egészségkárosodott, és 61 fő 55 év fölötti részesült ebben az ellátásban.

RÁT-ot kaphat az, akinek a megélhetése más módon nem biztosított, feltéve, hogy vállalja az állami foglalkoztatási szervvel történő együttműködést, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öny. 90 %-át, és vagyona nincs. Támogatást igényelhet:

- akinek a munkanélküli járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárt, vagy
- az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt, a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően álláskeresői támogatásra nem szerzett jogosultságot, vagy
- aki az ellátás iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- az ápolási díj, gyes, gyet, rendszeres szociális járadék, rokkantsági nyugdíj stb. folyósítása megszűnt, s 3 hónapi együttműködést igazol.

A RÁT megállapítása előtt az iroda köteles vizsgálni az aktív korú munkanélküliek foglalkoztatásának lehetőségét, együttműködve a Gondnoksági Csoporttal.

Az aktív korú nem foglalkoztatott személy a segély megállapításának, folyósításának feltételeként a Szociális Irodával, a Gondnoksági Csoporttal, és a

munkaügyi központ kirendeltségével köteles együttműködni, a részére felajánlott munkalehetőséget elfogadni.

Az iroda a RÁT-ra való jogosultságot évente felülvizsgálja. A december 31-i létszámadatok:

2008 – 495 fő,
2009 – 486 fő.

Az RSZ kiadásainak 90 %-át a központi költségvetés megtérítette, a RÁT esetében 2008-ben 90 %-át, majd pedig 80 %-át.

2008. és 2009. évben összesen 364 fő vett részt közfoglalkoztatásban.

A közfoglalkoztatás korlátozás nélkül finanszírozható a kiadások 95 %-áig. Az önkormányzatok tehát abban érdekeltek, hogy minél több embert foglalkoztassanak. A folytonos létszámváltozás, pár hétre, napra történő munkába állás, az együttműködés figyelemmel kísérése, megszegése, a gyakori jogszabályváltozások, a jogszabályok alkalmazásának nehézségei talán a legbonyolultabb feladattá teszik ezt az ellátási formát. Évről-évre reménykedünk, hogy egyszerűbb és hatékonyabb változás következik.

Sok munkát jelent az irodának a Közfoglalkoztatási terv készítése. Minden esetre nincs annyi haszna, mint amennyi bürokratikus intézkedést igényel. Tekintettel arra, hogy a közfoglalkoztatás kerete „kimeríthetetlen”, így a közmunka iránti igény év eleji felmérése nyomán, annak megfelelően lehetne bonyolítani a továbbiakban a foglalkoztatást. Ráadásul ha a félévi adatok szerint a foglalkoztatottak száma 10 %-kal eltér a tervben szereplő adatoktól, módosítani kell a tervet, újból jóváhagyni a szociális kerekasztallal, a kisebbségi önkormányzattal, a megyei önkormányzattal, a munkaügyi központtal és végül a képviselő-testülettel. Ennek befejezése után kezdhetjük a következő évi terv készítését.

Ápolási díj

Ápolási díj – a fentebb említett, ESZB által megállapított méltányossági formán túl - kötelezően megállapítandó abban az esetben, ha a hozzátartozó állandó és tartós gondozásra szoruló *súlyosan fogyatékos* vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. Ebben az esetben a kapott összeg az öny-vel egyenlő, fokozott ápolás esetén (melyet a módszertani intézet véleményez) az öny. 130 %-ával.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása

2008. január 1-től a jegyző azon személyek részére, akik nem jogosultak egészségügyi szolgáltatásra, és szociális rászorultságok fennáll, az Szt. értelmében 1 évre szólóan hatósági bizonyítványt állít ki ahhoz, hogy térítésmentesen igénybe vehessék a szolgáltatást. A jogosultsági összeghatár az öny. 120, illetve egyedülélő esetén annak 150 %-a, további feltétel a vagyoni helyzet vizsgálatának eredménye. Tárgyévek végén érvényes hatósági bizonyítvánnyal 354, illetve 431 ember rendelkezett.

Időskorúak járadéka

Az Szt. alapján az, aki a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, de nyugdíjjogosultságot nem szerzett, és a saját és házastársa egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj összegének 80 %-át, egyedülálló

esetén 95 %-át, időskorúak járadékában részesülhet. Az ellátás összege a nyugdíjminimum 80, illetve 95 %-ával egyenlő. Egyedülálló, 75 éves igénylő esetén pedig az öny. 130 %-a.

Az ellátásban részesülők száma tárgyidőszakban szinte állandó, 19, illetve 18 fő volt, akik főleg egyedülállók.

Az időskorúak járadéka nyugdíjpótló juttatás, bevezetésével házastársi pótlékra és házastársi jövedelempótlékra új igényjogosultságot a társadalombiztosítási szerv nem állapít meg.

Közgyógyellátás

Az Szt. alapján a szociálisan rászorult személyek részére közgyógyigazolvány állítható ki az egészségi állapot megőrzése, illetve helyreállítása érdekében. A közgyógyellátásra való jogosultságnak három formáját határozza meg a törvény, melyek közül az alanyi és normatív alapon való jogosultság elbírálása a törvény alapján történik, költségei nem az önkormányzatot terhelik.

A méltányossági közgyógyellátásra való jogosultság feltételeit pedig a települési önkormányzatoknak helyi rendeletükben kell szabályozniuk.

Az Szt. meghatározza azon eseteket, melyek jogosultsági alapot képeznek az igazolvány birtoklásához.

Alanyi jogon közgyógyellátásban részesíthetők köre: az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorúak, a rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodottak, a hadigondozottak, nemzeti gondozottak, a rokkantsági járadékosok, központi szociális segélyben részesülők, akik az I., II. csoportú rokkantságuk alapján részesülnek nyugdíjban, és az emelt összegű családi pótlékban részesülők.

Normatív alapon részesülhet közgyógyellátásban az a személy, akinek a családjában az egy főre eső havi jövedelem nem éri el az öny. mindenkori legkisebb összegét, egyedül élő esetén pedig a 150 %-át, valamint az igazolt havi rendszeres gyógyszerköltsége meghaladja az öny. mindenkori legkisebb összegének 10 %-át. A normatív igazolványokat egy évre, alanyi jogon pedig két évre lehet kiadni.

Az érvényesség lejártá után újra kérelmezhető, amennyiben a fenti feltételek továbbra is fennállnak.

Fentiekén túl, az a **szociálisan rászorult** személy is jogosult közgyógyellátásra, akinek esetében az ÖR-ben meghatározott feltételek fennállnak.

Méltányosságból közgyógyellátásban részesülhet az, akinek az egy főre számított jövedelemhatára az öny. 150 %-ánál, kétszemélyes háztartás esetén 180 %-ánál, egyedül élőnél pedig 250 %-ánál nem magasabb, és a gyógyító ellátás havi költségének mértéke az öny. összegének 20 %-át eléri. Az önkormányzat az igazolványok után térítési díjat fizet a REP-nek, - az igazolvány értékének 30 %-át, maximum 43.200 forintot.

A kérelmek benyújtása után az orvos által felsorolt szükséges gyógyszerek listáját 3 napon belül megküldjük a területileg illetékes Regionális Egészségbiztosítási Pénztárnak. (Amennyiben jövedelemvizsgálat is szükséges, csak akkor továbbítjuk, ha a kérelmező megfelel az előírt jövedelmi feltételeknek).

A REP az általa elismert gyógyító ellátási szükséglet alapján szakhatósági állásfoglalást ad a jegyzőnek a rendszeres gyógyító ellátások havi költségéről.

Az egyéni gyógyszerkeret összege a jogosult egyéni havi rendszeres gyógyszerköltsége, de legfeljebb havi 12.000 forint lehet. Az eseti gyógyszerkeret pedig évi 6.000 forint.

Az igazolványokat a REP állítja ki, és küldi meg a jogosultnak.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A Gyvt. rendelkezései szabályozzák a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételeit. 2005. december 31-ig a rászoruló havi pénzbeli ellátásra voltak jogosultak, 2006. január 1. után azonban más, - természetbeni ellátások igénybe vételére jogosít annak megállapítása.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek, szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményeire, ingyenes tankönyvre, a felsőfokú oktatásban +25 pontra, évente kétszer pedig pénzbeli ellátásra, és további kedvezményekre bizonyos pályázatokon.

A kedvezmény akkor állapítható meg, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öny. 130 %-át, ha a szülő egyedülálló, vagy ha a gyermek tartósan beteg, illetve nagykorú, nappali tagozaton tanulmányokat folytató eltartott, 140 %-át.

Kizáró ok lehet a vagyoni helyzet, melynek vizsgálatát helyi rendeletünkben is szabályoztuk. A kérelemben szereplő adatok valódisága környezettanulmány készítésével vizsgálható, mely a vagyoni helyzet vizsgálatára is kiterjedhet.

Sokszor a benyújtott jövedelemigazolások sem tükrözik a valóságot, főleg az alkalmi munkákból élők, vagy vállalkozók esetében. Ilyen esetben a környezettanulmány sem jelent feltételen segítséget.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők létszáma igen magas, 2008. december 31-én 783 család 1453 gyermeke, 2009 év végén pedig 885 család 1614 gyermeke részesült ebben a támogatásban.

A jogosultságot nem kell felülvizsgálni, mivel a korábbiakkal ellentétben egy év időtartamra állapítható meg, - természetesen évenként újra igényelhető.

Annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév július 1-én fennáll, a jegyző tárgyév július hónapjában, akinek tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában pénzbeli támogatást folyósít. Ennek összege gyermekenként 5.800 forint. Az ezzel kapcsolatos teljes kiadást a központi költségvetés fedezi.

Véleményünk szerint megfelelőbb lenne, ha – akár egy összegben is -, de iskolakezdésre időzítenék a kifizetést. Egyszeres munkával, hatékonyabb és célzottabb segítséget tudna nyújtani az állam a beiskolázáshoz, hisz ekkor van a szülőknek a legnagyobb kiadása gyermekükre..

Óvodáztatási támogatás

A Gyvt. módosítása során, 2008. júliustól lépett hatályba az óvodáztatási támogatás. Azon gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője kaphatja,

aki a 3-4 éves gyermekét beíratta az óvodába, rendszeresen járattja, s a szülő az általános iskola legfeljebb 8 évfolyamát végezte el.

A támogatás első alkalommal húszezer forint, ezt követően pedig tízezer forint. Látszólag egyszerű a szabályozás, de nagyon sok problémát jelentett az alkalmazása. Értelmezéséről több tájékoztató született, majd módosították is a Gyvt ide vonatkozó rendelkezéseit.

Sok munkát ugyan nem jelentett az irodának, mindössze 6 gyermek volt rá jogosult, több kérelmet azonban a feltételek hiánya miatt el kellett utasítani.

Hadigondozás

A **hadigondozás** szabályait a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény tartalmazza.

Hadigondozottak: *hadirokkant*; aki hadicselekmények következtében maradandó fogyatkozást szenvedett, *hadiözvegy*; a szolgálat következtében meghalt személy özvegye, *hadiárva*; meghalt személy kiskorú, vagy rokkant gyermeke, *hadigyámolt*; a hadirokkant kiskorú vagy rokkant gyermeke. A hadigondozottakat járadék illeti meg, továbbá egyösszegű térítés is, amennyiben a korabeli hadigondozó hatóság ellátásukat politikai okból szüntette meg, vagy meg sem állapította azt.

Nem hadigondozottak a *volt hadiárva*k és *volt hadigyámolt*ak, ők – a feltételek fennállása esetén (ellátásuk – jogosultságuk idején - politikai okból szűnt meg) 50.000 forint egyösszegű térítésre jogosultak, havi járadékra nem.

Jelenleg, nyilvántartásunk szerint még 7 hadirokkant, 18 hadiözvegy, és 2 hadiárva (16 éves koruk előtt rokkantak meg) él a városban.

Tekintettel arra, hogy a törvény megjelenése utáni években már szinte minden jogos igény kielégítést nyert, sok munkát nem jelentett az irodának.

A hadirokkant elhalálása után özvegyét – kérelemre - hadiözvegygé kell nyilvánítani, temetési segélyét a hadigondozásról szóló törvény alapján kell megállapítani.

Mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása

A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 164/1995. (XII.27.) Korm. rendelet alapján, előzetes orvosi vizsgálat elvégzése után a súlyos mozgáskorlátozottak **személygépkocsi szerzési, átalakítási, közlekedési támogatásban** részesülhetnek, ha egy főre eső jövedelmük az öny. 2.5-szeresét nem haladja meg. A parkolási engedélyük kiadását az okmányiroda végzi.

A közlekedési támogatás elbírálása év elején igen nagy munkát jelent az irodának. A kérelmek tömegesen kerülnek benyújtásra, mivel benyújtásuk, elbírálásuk határidőhöz van kötve.

2008-ban 306, 2009-ben pedig 287 fő részesült közlekedési támogatásban. Valószínűleg szigorodtak az orvosi igazolás kiadásának szabályai, mivel a mozgáskorlátozottak száma több mint százszal csökkent.

Azt pedig, hogy a jogosultak közül ki vásárolhat kedvezménnyel személygépkocsit, a Hajdú-Bihar megyei Államigazgatási Hivatal dönti el, minden év július 31-éig. Szerzési támogatást tárgyidőszakban 11, átalakítási támogatást 1 fő igényelt.

A juttatás mértékei az alábbiak: a gépjármű vételárának 60 %-a, max. 300 eFt, átalakítás max. 30 eFt. A közlekedési támogatás alapösszege: 7000 Ft/év, életkortól és aktivitástól, valamint kiskorú nevelésétől függően ez az összeg 28.000 Ft-ig terjedhet.

Nem jogosult közlekedési támogatásra az a személy, aki fogyatékosági támogatásban részesül.

Gondozási szükségletet vizsgáló bizottság működtetése

A jegyzők új feladata a *házi segítségnyújtás* iránti szükségletet vizsgáló három tagú bizottság létrehozása, működtetése. Tagjai: egy szakképzett házigondozónő, egy szociális ügyintéző és egy Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Bizottság által kijelölt szakértő.

A bizottság a szolgáltatást biztosító intézményvezető kezdeményezésére, a rendelkezésre álló iratok, és helyszíni szemlén tapasztaltak alapján, havi rendszerességgel tartott ülésein döntött a szükséglet mértékéről, s kötelező erejű szakvéleményt adott ki, két év alatt közel 150 esetben.

Jövedelemvizsgálat személyes gondoskodás esetében

2008. január 1-től kezdődően, az időotthoni ellátás és házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálnunk kellett az ellátást igénylő havi jövedelmét, amit véleményünk szerint az intézményvezető is meg tudott volna állapítani azon dokumentumok alapján, melyet felénk benyújtott. Ki kellett számolni, hogy a kérelmező nyugdíja az öny. hány százalékát teszi ki.

Hasznosságát, indokoltságát nem tudjuk felmérni, 2010. január 1-től már a házi segítségnyújtás esetében meg is szüntették ezt a feladatot.

Krízishelyzetbe került személyek támogatása

Új feladatként jelentkezett 2009. július 1-től a krízishelyzetbe került személyek támogatásával kapcsolatos ügyintézés. A Kormány 2009. június 24-én megalkotott rendeletével vezette azt be, így sok időnk nem volt a felkészülésre.

Előtte ugyan kértek adatokat, de nem tudtuk megbecsülni a várható igénylők számát. A program célja az volt, hogy egyszeri, kis összegű, vissza nem térítendő állami támogatást nyújtson a válság hatására krízishelyzetbe került családoknak. A legalább 20 ezer, legfeljebb 50 ezer, kivételes esetekben maximum 100 ezer forintos támogatásra azok voltak jogosultak, akik nem részesültek nyugellátásban, s családjukban az egy főre jutó havi jövedelem nem érte el a minimálbért.

Krízishelyzetnek minősült: -

- a munkahely elvesztése,
- jelentős (legalább 20 %-os) jövedelemvesztés,
- lakáshitel havi törlesztő részletének legalább 20 %-os emelkedése, s
- akinek azt egészségi állapota a krízis következtében megromlott.

Mindezen eseményeknek 2008. szeptember 1. után kellett bekövetkeznie.

Voltak még más feltételek is, amit vizsgálni kellett, de a fő szabályokat fentiekben igyekeztem összefoglalni.

A beérkezett kérelmeket 8 munkanapon továbbítani kellett az Észak-alföldi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatósághoz. Visszajelzést nem kaptunk, úgyhogy arról nem tudunk számot adni, hogy a 362 db továbbított kérelemre milyen összegű támogatást biztosítottak.

Feltételek hiányában 33 kérelmezőt kellett elutasítanunk.

A beadási határidőt kétszer hosszabbította meg a kormány, azonban 2010. május 31. után már új kérelem beadására nincs lehetőség.

IV. A Szociális Iroda egyéb területen végzett munkája

2009. évben felülvizsgálatra került a szociális szolgáltatástervezési koncepció, melynek elkészítésében irodánk is részt vett. Az előkészítő munkában egyeztetni kellett minden, városban működő intézmény vezetőjével, civil szervezettel, a Szociálpolitikai Kerekasztal tagjaival.

Mint a fentiekben már említettem, az Szt. rendelkezéseinek megfelelően minden évben elkészítjük a Gondnoksággal közösen a Hajdúnánás Város Közfoglalkoztatási tervét. Csak az elkészítéséhez segítségként kapott útmutató közel 50 oldalt tesz ki.

Meglehetősen sok munkát jelentett – nemcsak a Szociális Irodának – a hivatalban 2007. június 1-én elkezdődött minőségirányítási rendszer bevezetése.

Szociális tárgykörben hozott rendeletek, ill. rendeletmódosítások száma összesen 4 db volt, melyben részben vagy egészben közreműködött az iroda.

Kapcsolatunk más irodákkal és az önkormányzat intézményeivel is megfelelő.

Az ügyintézással kapcsolatban az elmúlt két évben sem merült fel említésre méltó probléma, bár továbbra is megnehezítette azt a gyakori jogszabályváltozás. Úgy érezzük, a jogalkalmazók szempontjából is kívánatos lenne a „jogbiztonság” ahhoz, hogy minden esetben meg tudjunk felelni az elvárásoknak.

Az adminisztrációs munka mellett lényeges az ügyfelekkel való bánásmód, hisz aki a Szociális Irodát felkeresi, esetenként sérülékenyebb. Meg kell teremteni azt a légkört, amelyben az ügyfél nyíltan mer beszélni problémáiról. Bármennyi is a munka, időt kell szentelni a meghallgatásra. Irodánk nagyon sok ügyféllel áll kapcsolatban. Vannak nyilván elégedetlenkedők is, akik személyes sértésnek veszik, ha kérelmük nem teljesíthető. Nem látják be, hogy jogaik követeléséhez kötelezettségüket is teljesíteni kellene.

A pénzügyi ellátások mellett fontos a megfelelő intézményi háttér. Városunkban minden, az Szt. által kötelezőként előírt szociális szolgáltatást biztosít az önkormányzat, de mindezeket túl még számos más - nem önkormányzati fenntartású - intézmény is rendelkezésére áll a város rászoruló lakosságának.

Hajdúnánás, 2010. szeptember 8.

Benkőné Takács Mária
irodavezető

melléklet

Önkormányzat által szociális ellátásokban részesítettek száma, és az arra biztosított összeg 2008-2009. évben

	2008.dec.31. Fő	2009.dec.31. Fő
Rendszeres szociális segély* Rendelkezésre állási támogatás*	495	486
Időskorúak járadéka*	19	18
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (gyermekek száma)*	1453	1614
Átmeneti segély *** (eset)	1162	1579
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás***(eset)	421	323
Lakásfenntartási támogatás*	1543	1774
Mozgássérültek közlekedési támogatása**	306	287
Közügygyellátás *	906	582
Ápolási díj*	161	166
Temetési segély**** Köztemetés****	134 8	147 6
Első lakáshoz jutók támogatása***	55	17
Tankönyv- étkezési támogatás***	1258 100	1375 53
Szociális ellátásokra önk. által tervezett kiadás (eFt)	161.803	129.627
Felhasználás (önkormányzati+állami norm.(eFt)	338.096	368.018

* Finanszírozása központi és önkormányzati forrásból történik.

** Finanszírozása központi forrásból történik.

*** Finanszírozása *csak* önkormányzati forrásból történik.